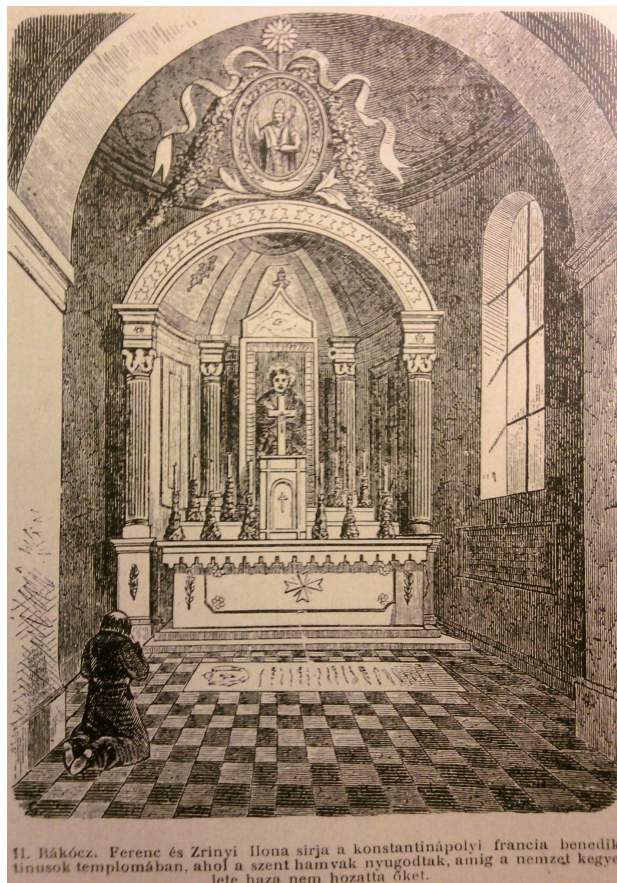

Rákóczi Hírlevél

Isztambul- II. Rákóczi Ferenc sírja

II. Rákóczi, Ferenc és Zrínyi Ilona sírja a konstantinápolyi francia benediktinuszok templomában, ahol a szent hamvak nyugodtak, amíg a nemzet kegyelme haza nem hozatta őket.

FELHÍVÁS EGYSÉGRE, MAGYAR!

A népek közti kiengesztelődés feltétele: a történelmi tudat megtisztítása

Kuruc kori és kalandorregények

Ez a küzdelem méltó a Rákóczi-szabadságharc hagyományaihoz

Rákóczi alakja a szépirodalom tükrében

Bottyánsánc (Földvár)

Sepsibesenői kuruc krónika – 2. (Rákóczi-szabadságharc)

A csobánci vár rövid története - Írta: Hangodi László

Megvítak a sárospataki várért

X. Tarpai Kuruc Fesztivál Tarpa

A Rákóczi Szövetség felhívása

A Tenkes kapitánya

FELHÍVÁS EGYSÉGRE, MAGYAR!

A Magyar Egység Napját tartjuk 2011. augusztus 14-én (Nagyboldog Asszony napjának előestéjén) este 7 órakor a Hősök terén

Az esemény megszervezésben és a köztudatba való bevitelében csak és kizárólag magunkra számíthatunk. Nemhogy média támogatottságot nem fogunk kapni, hanem ellenkezőleg. Komoly ellenszél. A hatalom pontosan tisztában van vele, hogy egy összeálló, pártok, szervezetek, irányzatok megosztottságán felülemelkedni tudó magyarság, hatalmuk végét jelenti. Nyilvánvalóan mindent elkövetnek, hogy ez ne következhesse be.

Mi az, amit elérhetünk, ha megkérdőjelezhetetlen méretű tömeg fejezi ki a változás iránti igényét?

Elérhetjük azt, hogy ősi tiszta törvényünk alapján, a Szent Korona jogrendszere szerint rendezzük be saját életünket, és az állami irányítás munkáját. Vagyis elérhetjük, magát a

SZABADSÁGOT!

1. Magyarországon, magyar érdekeknek megfelelően, magyar emberek hozzanak törvényeket, és ne hajbókolva rohangáljanak országrontó vezetőink Brüsszelbe, nemzetünket vágóhídra küldő parancsokért, mint manapság.
2. Ami a Szent Korona Országának földjében, földjén, és a felett található, minden a Szent Korona, vagyis az egyetemes magyarság tulajdonában áll. A tulajdon jogokkal megegyező birtokos jogokat, csak a Szent Korona országának alapító tagjai gyakorolhatnak (idegenek semmilyen körülmények között nem!). Vagyis minden eddig jogtalanul elcsalt, eltulajdonított érték, a Korona tulajdonába visszaszáll.
3. A törvény előtt, mindenki egyforma jogokkal bír. Nincsenek kiváltságok, és kiváltságosok, mint jelenleg. Megszűnik a pénzen vett igazság, az uram-bátyám alapon működő osztogatás.
4. Minden magyar érték magyar érdekeket kell, hogy szolgáljon. Vagyis a zseniális magyar elmékből megszülető találmányok Magyarországon, magyar érdekeknek megfelelően hasznosuljanak, és ne - az országból rejtélyes utakon kikerülve -, idegen pénztárcákat gyarapítsanak.
5. Az ország lakossága által megtermelt többlet vagyon, adók formájában megtermelődő hányada, a helyi közösségek által kerüljön hasznosításra, a helyi település érdekeinek megfelelően. Ebből a bevételből részesüljön a központi költségvetés. Ne fordítva, ahogyan ma működik. Ne néhány fős politikai elitnek tartott „főember” rendelkezzen ezermilliárdok felett.
6. Jól elkülönített hármass hatalmi rendszer, - irányítás, végrehajtás, ellenőrzés – a kör közepét hagyj üresen elve alapján, mert az Istené. Jelen esetben a Koronáé, vagy ha az Isten kijelöl a Korona alá szakrális királyt, akkor az övé, de ebben az esetben is a hatalom gyakorlása ténylegesen Istené. Az irányítást, 7 Tisztaszívű Magyar látná el. A végrehajtást, a Parlament felsőházában, korlátozott létszámmal jelenlévő szakértők vezényelnék. Az előző egységek feletti ellenőrzést pedig a Parlament alsóházának nevezett intézmény, aminek a tagjai, kivétel nélkül negyvenedik életévüket betöltött Anyák gyakorolnák. (Csendben megkérdem, hol van ma ilyen lehetőségünk, és hogy különül el napjainkban az irányítás, végrehajtás, ellenőrzés? Mindent a parlamenti pártokrata diktatórium működtet, idegen akarat bábújaként, a magyar nép akarata ellenére!)
7. Az irányító struktúra hatalmi központok kialakulását gátló elvének ellenére -, ha mégis valami homokszem kerülne a gépezetbe, akkor a Szent Korona tagjának, nem csakhogy joga, hanem kötelessége ellenszegülni, a politikai bizalommal visszaélővel szemben. Ez törvényben rögzített Ellenállási Jog!

Ez a Szent Korona Alkotmánya, a szabadság alkotmánya tömören. Ez őseink által nemzetünkre hagyott, magyarságot megmentő öröksége. Ebben rejlik az igazi, a tényleges, a világnak példát mutató rendszerváltás lehetősége. Élünk vele magyar Testvérek!

A fent felsorolt iránymutató elvek, kivétel nélkül a magyar emberek, az egyetemes magyarság érdekeit szolgálják. Akik valódi változást akarnak, és a céljuk valóban a magyarság sorsának jobbra fordítása, a fenti tételekben meg kell, hogy találják azokat az értékeket, amit esetleg az általuk korábban elképzelt, egyéb más megoldások helyett is el tudnak fogadni.

Legyen a Szent Korona Alkotmányának fenti néhány pontja, az egységet megteremtő közös nevező!

Most ki fog derülni, ki az, aki tényleg akarja az igazi változást, és mellé áll a Magyarság ügyének, és ki az, aki ellenérdekelt. Ha úgy tetszik az ocsú el fog válni a MAG-tól.

Ahhoz, hogy el tudjuk nyerni szabadságunkat, sok feladatot kell felvállalni és elvégezni, rövid idő alatt. Elsősorban a fejekben kell rendet tenni.

Tudatosítani kell magunkban, és meg kell értetnünk másokkal is, hogy nem a Pityi Palkó hív bennünket egységre, hanem a Szent Korona, ami jogi értelemben véve is AKI, és nem ami.

Az elvégzendő feladatok a teljesség igénye nélkül, amit mindenki saját lehetősége szerint megtehet, ha munkájával hozzá szeretne járulni a hön áhított sikerhez:

kapcsolatot találni olyan döntési helyzetben lévő vezetőkkel, akik pozíciójukból fakadóan, meg tudnak szólítani tömegeket, és valódi változásokat akarnak. (szakszervezeti tisztségviselők, Magyarok Szövetségének felső, és területi vezetői, JOBBIK-os sejtek, kiábrándult FIDESZ-es csoportok, civil szervezetek, szurkolói csoportok, egyesületek stb.)

ismert, hazafias érzelmű emberek megtalálása, akik hajlandóak népszerűségüket felajánlani közös ügyünk mellett, akár csak személyük által, vagy tevőlegesen is.

bármilyen média, vagy reklám felület, az eseményt hirdető kis reklám film készítése és annak terjesztése, az esemény időpontjának megjelenítése saját honlapon, helyi TV, rádió, internetes fórum, (egyéb ötletek)

saját élettérben szórólapozás felvállalása, az esemény rövid leírásával, időpontjának és helyszínének feltüntetésével. (jól jön ilyenkor egy postás a „családban”)

már az is óriási segítség, ha valaki a saját levelezését, és tovább küldött email-jeit az alábbi szöveggel zárja az esemény napjáig bezárólag: „Találkozunk a Magyar Egység Napján, a Hősök terén, 2011. augusztus 14-én este 7 órakor!”

a közösségi portálok adta lehetőségek minél hatékonyabb kihasználása, (ötletek, és azok megvalósítását vállaló emberek szükségeltetnek)

az esemény napjára lehet szervezni egyéb programokat, aminek befejező akkordja a Nagygyűlés helyszíne, és időpontja. (osztály,- és egyéb közösségi találkozók, kirándulások, sportesemények, stb.)

Elég volt a sehova sem vezető, igazi súlyt nem jelentő tüntetésekből, mert az csupán pótcselkvés. A legnagyobb tiszteletem azoké, akik végre megmozdulnak saját érdekükben, de nem tüneti kezelésre, a szűk közösségek, elhatárolt érdekeinek érvényesítésére van szüksége a Nemzetnek, a Hazának. Nem hintőporozni kell a rákos fekélyt a Nemzet testén, hanem el kell távolítani azt, mielőtt végleg megöli a beteget.

Egyszerre kell megmozdulni mindenkinek, hogy célunkat elérjük! A megosztottság, a különutas politizálás nem vezet sehova!

Egy nemzet erejét, nem hadseregének ereje adja, hanem az EGYSÉGE!

Erre az egységre szólít fel nagy tisztelettel, minden becsületes, igazi változás után sóvárgó magyar embert, a vereckei, és a trianoni Zarándok:

Orosházi Ferenc

aki büszkén viseli a kitüntető Zászlós nevet

Ha tenni, cselekedni akarsz, vagy van információd, kapcsolatod, ötleted, ami közös ügyünket előre viszi, és meg szeretnéd osztani, vagy akár csak életjelet akarsz adni magadról, **kérlek (!)**, küldj egy pár szavas üzenetet az alábbi e-mail címre. Azért, hogy tudjunk rólad, hogy meg legyen elérhetőséged, hogy híreket cserélhessünk, hogy tudjuk, csak egynéhányan, vagy sokan akarjuk az igazi változást:

2011.aug.14@gmail.com

**„Szeresd magyar testvéredet, mint önmagadat! Fegyvert reájok ne emelj s nyelveddel se vétkezz ellenök!
Tartsatok össze, segítsétek egymást és az Úr szeretete, az Úr védelme, és az Úr ereje veletek lészen!”
(Wass Albert)**

Magyar testvéri szeretettel üdvözöllek: Orosházi Ferenc

Katus László

A népek közti kiengesztelődés feltétele: a történeti tudat megtisztítása

A minap olvastam az újságban: egy cseh kisvárosban emlékművet állítanak azoknak a németeknek emlékére, akiket 1945-ben cseh szélsőségesek meggyilkoltak. Mint ismeretes, Csehszlovákiában 1945-ben mintegy 3 millió, a középkor óta ott élő úgynevezett szudétanémetet üldöztek el otthonából. "Ez a történet a cseh társadalom számára lassan lidércnyomássá vált" - írta nemrég egy cseh történész -, amelyről nem lehetett őszintén és tárgyilagosan beszélni. Az újsághír azt jelenti, hogy megtörténtek az első lépések a kiengesztelődés felé.

Már előrehaladottabb állapotban van a lengyelek és a németek közötti kiengesztelődés. Egy rendszerváltás utáni lengyel külügyminiszter, *Bartoszewski* szerint "immár baráti viszony uralkodik közöttünk és a németek között". Ez nem kismértékben a lengyel püspökök több mint három évtizedes erőfeszítéseinek eredménye (az egyház szerepét a kiengesztelődésben ebben az esetben különösen hangsúlyoznunk kell, hiszen a nácik több mint 2400 lengyel katolikus papot és öt püspököt gyilkoltak meg).

Európa történetében mintegy négy évszázadon keresztül a francia-német ellentét volt a háborús konfliktusok legfőbb forrása. A két nép a XVI. század elejétől a XX. századig huszonhárom háborút vívott egymással. 1940, illetve 1945 nemzeti katasztrófáinak hatására az elmúlt évtizedekben megvalósult a francia-német kiengesztelődés, a múlttal való kölcsönösen önkritikus szembenézés, s létrejött a lényeges dolgokban való egyetértés és együttműködés.

Az ilyen kiengesztelődések meghatározó szerepet játszottak a magyar történelemben is. 1711-ben kurucok és labancok nyújtottak kezét egymásnak, midőn a két szembenálló sereg magyar parancsnokai, *Pálffy János* és *Károlyi Sándor* aláírták a szatmári békét a közös haza, Magyarország békés fejlődése érdekében. Hasonló történt 1867-ben, midőn *Deák Ferenc* kezdeményezésére megtörtént a kiegyezés a Habsburg uralkodóval és Ausztriával, s létrejött egy új államalakulat: a dualista Osztrák-Magyar Monarchia. Mindkét kiengesztelődés józan, önkritikus kompromisszum eredménye volt: mindkét félnek le kellett mondania bizonyos korábbi elképzeléseiről, törekvéseiről, amelyek lehetetlenné tették volna a kibékülést. El kellett feledniük a másik fél részéről elszenvedett valós vagy vélt sérelmeket, át kellett alakítaniuk a múlttól és a másik félről alkotott képüket, előtérbe kellett helyezniük a közös érdekeket.

A kiengesztelődés e munkájának elvégzése szükséges lenne azon szomszédos népek - magyarok, románok, szlovákok, szerbek, horvátok, ruszinok - között is, amelyek egykoron évszázadokon át együtt éltek a történeti Magyarországon, de a közös haza felbomlása után útjaik elváltak. Eddig még nem sikerült kialakítanunk a békés együttélés új formáit, nem jött létre köztünk tartós baráti kapcsolat, együttműködés. A kiengesztelődés egyik nagy akadálya, hogy a közös múltat, az együtt töltött évszázadokat eltérően látjuk, különbözőképpen értékeljük.

A Kárpát-medencét kitöltő Magyar Királyság kezdettől fogva soknyelvű, soknépű politikai közösség volt. Ez hosszú évszázadokon keresztül nem jelentett problémát, sőt kifejezetten előnyös volt. Hosszasan sorolhatnánk azokat a politikai, katonai, kulturális vagy egyházi téren kiemelkedő személyeket, akik a legkülönbözőbb etnikai környezetből származva szolgálták és építették a közös hazát. A XVIII. század végétől kibontakozó modern nacionalizmus azonban egyre inkább szembefordította egymással az addig békében együtt élő népekből kialakuló nemzeteket.

Széchenyi István már az 1840-es években figyelmeztetett: "A drága idő arra volna legszentebb kötelességileg fordítandó, hogy magunkat kölcsönösen megbecsülve, viszonyos érdekeinket felvilágosítva s megértve, kezét fogva s vállvetve" iparkodjunk népeink jólétét lehető legmagasabbra emelni. "Hagyjunk fel szűkkeblű vitásainkkal valahára már; mert most van még idő szebb frigynek kötésére, vagy soha többé." Egyetérthetünk az előbb említett lengyel politikussal abban, hogy "a népek közötti barátság óvatosan, lassan épül fel, hosszú és nehéz folyamat eredményeként." Ennek a hosszú és nehéz kiengesztelődési folyamatnak fontos része a másiktól alkotott képnek, valamint a múlt képének, amelyet az egyes felek magukban hordoznak, módosítása, korrigálása, s ez csak közös munkával, az egymással és önmagunkkal folytatott kommunikáció, a közös múlt együttműködő kritikai felülvizsgálata révén végezhető el. Ez eredményezheti a gondolkodás- és szemléletmód átalakulását, ami nélkül aligha remélhető a békés együttélés. Mindebben természetesen fontos szerepe van a szaktörténészeknek. De a tudományos kutatások eredményeinek el kell jutniuk a szélesebb társadalom tudatáig. Szükséges az érintett országok tankönyveinek, oktatási programjainak revíziója, összehangolása is. Ez irányban már történtek kezdeményezések, ám látható eredményt még nemigen hoztak. S végül: a történészek és pedagógusok minden jóakarató erőfeszítése hiábavaló, ha munkájukat nem támogatja a történelmi kiengesztelődés útját egyengető szándékkal a politika és a média.

A millennium jó alkalmat nyújt arra, hogy végiggondoljuk a Kárpát-medencében együtt élő népek közös múltjának állomásait, s a közösségi emlékezetet megtisztítsuk mindattól, ami a gyűlölködés, idegenkedés tápanyagául szolgálhat, és előtérbe helyezzük azokat a mozzanatokat, amelyek közelebb visznek egymáshoz bennünket. A történeti tudat így válhat a megbékélés, a kiengesztelődés, az egyetértésen alapuló együttműködés forrásává, a *Széchenyi* által óhajtott "szebb frigy" kötésének ösztönzőjévé.

(A szerző történész, nyugalmazott egyetemi tanár)

<http://ujember.katolikus.hu/>

Kuruc kori és kalandorregények

A *Rab Ráby* művészi sikerét nem utolsósorban annak köszönhetjük Jókai, hogy tehetségéhez illő feladatot vállalt. Inkább széles kor- és környezetrajz nyújtására törekedett, mint a főalak elemző megjelenítésére. Ellenben a kuruc tárgyú regények (*Szeretve mind a vérpadig*, 1882; *A lőcsei fehér asszony*, 1884) esetében a hibaforrás abból származik, hogy kivételesen bonyolult lélektani kérdés megoldását tűzte ki célul: hogyan lesz Ocskay hősből áruló, Korponayné meg árulóból nemzeti vértanú. Az anyagot mindkettőhöz Thaly munkáiból merítette, azonban a kuruc hadvezér jellemét igen megszépítette, s így átállását pszichológiailag kevésbé tudta indokolni. *A lőcsei fehér asszony* nem tér el ennyire a történelmi igazságtól, de kiábrándító, hogy meséje minden lényeges ponton a véletlenre épül. Jókai a nemzeti függetlenség ügyében bizonytalanabbá válva, kevésbé bocsátotta meg a földbirtokos nemesség hajdani bűneit, mint erdélyi krónikákon alapuló, korai alkotásaiban: a labanc {310.} nagyurak rút önzésének nagyarányú képét adja itt a szatmári békealkudozások felidézésében.

A kalandorregényekkel Jókai általában csupán szórakoztatni kíván, ámde olykor túlságosan is leszállítja igényeit, önmagával szemben. Beszédes példája ennek a *Rákóczi fia* (1892); ebben halkszavú hazafias bánat (Rákóczi Rodostóban – Mikes leveleskönyve nyomán) éppúgy található, mint hatásvadászó erotika vagy épp Victor Hugo *Párizsi Notre-Dame*-jából kiollózott fejezetsor (*A csavargók országa*).

E csoport legegészségesebb hajtása bizonyosan az *Egy hírhedt kalandor a tizenhetedik századból* (1879). Törés és kifáradás nélkül sikerül itt végig megtartania a játékos fantasztikum kezdetben megütött hangnemét, mely sokhelyt igen közel van a 18. század egyes remekeihez (Le Sage: *A sánta ördög*; Voltaire: *Candide*). Az elbeszélés első személyes, de a kópé Hugó szavaiba gyakran belevág egy fontoskodó, pedáns erénycsász: a soltész (bíró) ez, a lélektani és fizikai lehetetlenségek szigorú számonkérője. Mily szellemes torzkép Jókai kritikusaíró!

A századvég szépprózájában igen nagy helyet foglal el a dzsentrí és általában a hazai földbirtokos osztály nógatása, ostromozó leleplezése vagy épp halotti búcsúztatója. Eppen ő maradt volna érzéketlen ez iránt? A példák azt mutatják: Jókai csak egy rövidke időre próbálkozott meg ez új témavilággal, holott egy-két korábbi munkájával (*Szerelmek bolondjai*, 1869; *Enyim, tied, övé*, 1875) ugyancsak kivette részét az új szemlélet előkészítéséből. Most azonban szívesebben menekült a múltba vagy a lektűr-irodalom papirosvilágába (*A lélekidomár*, 1889; *Nincsen ördög*, 1891), semminthogy a romladozó kúriák lehangelő látványával szembenézzen. Ha korszerű, "életszagú" környezetre szomjazott, akkor sem ide vitte a lába, inkább a külvárosba, esetleg a parasztok közé (*Gazdag szegények*, 1890; *Sárga rózsa*, 1893).

Két regényében (*A kis királyok*, 1886; *A mi lengyelünk*, 1902) mintha rádöbbenne arra: a birtokos nemesség zöme nem szakít az időszerűtlen hagyományokkal, s így ki kell hullnia az idő rostáján. Csakhogy ezt a felismerést a sok különösség és díszítőelem mindkét esetben igen viszonylagos értékűvé teszi.

mek.oszk.hu

Ez a küzdelem méltó a Rákóczi-szabadságharc hagyományaihoz

2011. július 17.

MNO - BL

Huszonkettedik alkalommal tartották meg vasárnap Tiszaújlakon, a Nagyszőlősi járásban a Rákóczi-szabadságharc első győztes csatájának helyén emelt turulmadaras emlékműnél a kárpátaljai magyarság hagyományosan legnagyobb tömegrendezvényét, a turulünnepséget.

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) által szervezett rendezvény ünnepi szónoka, Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár beszédében hangsúlyozta: a magyarság önfenntartásért folytatott küzdelme Kárpátalján a legkeményebb feladat a Kárpát-medencében, és méltó a Rákóczi-szabadságharc hagyományaihoz.

Népes hallgatóságát arról biztosította, hogy a magyar kormány minden tőle telhetőt megtesz a kárpátaljai magyar közösség támogatása, megerősítése és boldogulása érdekében. Mint mondta, a szovjet időkben is igen komoly próbatételnek kitett 160 ezres kárpátaljai magyar közösségre példaként tekint az összmagyarság, mert példamutató az, ahogy a kárpátaljai magyarok őrzik anyanyelvüket, küzdenek önazonosságuk megtartásáért. Ez abból is látszik, hogy Kárpátalján a legkisebb az asszimiláció mértéke – emlékeztetett.

A szónok kitért az anyanyelvű oktatás megőrzésének fontosságára, mert – mint fogalmazott – „az anyanyelven való tanulás egyrészt az egyik legalapvetőbb jogunk, másrészt pedig növeli a versenyképességünket a mai, gyorsan változó világban”.

Magabiztos tudásra csak olyan ember képes szert tenni, aki az anyanyelvén tanul, s az anyanyelvére alapozva tud csak idegen nyelveket jól megtanulni és hatékonyan használni – fűzte hozzá. A politikus összefogásra, egymás megismerésére és támogatására szólította a Kárpát-medence magyar közösségeit, és beszédének befejezéseként elismerő szavakkal emlékezett meg a múlt héten elhunyt Soós Kálmánról, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektoráról.

Kovács Miklós, a KMKSZ elnöke beszédében azt emelte ki, hogy a kárpátaljai magyarság már kétszer annyi ideje folytatja szabadságküzdelmét, mint amennyi ideig a Rákóczi-szabadságharc tartott. Most éppen azért kell harcolnia, hogy az ukrán államhatalom biztosítsa számára a saját parlamenti képviselő megválasztásához fűződő kollektív nemzetiségi jogát, mivel – mint fogalmazott – „nagy politikai hatalomra szert tett, egyébként egymás ellen küzdő két kárpátaljai ukrán–ruszin maffiózó oligarcha összefogott, hogy a korábbi választókerületek átrajzolásával a kárpátaljai magyarságot elüsse saját parlamenti képviselője megválasztásának a lehetőségétől”.

Vladiszlav Lecovics, a Kárpáti Ruszinok Társaságának elnöke felszólalásában éltette az 1100 éves ruszin–magyar barátságot, s a Rákóczi-szabadságharcban való ruszin részvétel kapcsán a szabadság és a ruszin–magyar testvériség jelképének nevezte a turulmadarat. Az egyszerűsített eljárásban történő visszahonosításról elfogadott magyar törvényre utalva elítélte az ukrán titkosszolgálatok kárpátaljai magyarok ellen korábban indított megfélemlítési akcióját. Egyúttal arra kérte a magyar kormányt, hogy „honosítsa vissza a magyarsággal mindig szoros sorsközösségben élt kárpátaljai ruszinokat”.

(MTI)

Pomogáts Béla

Rákóczi alakja a szépirodalom tükrében

A nemzeti történelem kimagasló hőseinek minden kultúrában identitásformáló szerepük és hatásuk van, alakjuk bele van szöve abba a mentális rendszerbe, amelyet a „hagyományos” történelemszemlélet történelmi tudatnak, nemzeti tudatnak, a posztmodern felfogás (nevezetesen a francia Jean-François Lyotard) pedig „nagy narratívának” nevez. Ezek a „nagy narratívák” egyszersmind történelmi értékválasztást és értékrendet, következésképp a közösen választott stratégia (a nemzeti stratégia) orientációs készletét jelentik. Ebben az értelemben lehetséges az, hogy a nemzeti történelem kimagasló hőseinek mindig szimbolikus szerep (is) jut: olyan sorspéldázatokat, olyan értékeket, olyan történelmi stratégiákat mutatnak fel, amelyek nagymértékben befolyásolják egy nagyobb emberi közösség (egy nemzet) önmagáról kialakított képét, önazonosságtudatát és törekvéseit.

A nagy nemzeti narratívákat, mindenekelőtt a közép- és kelet-európai régiókban többnyire nem a történettudomány vagy a politológia, inkább a szépirodalom alakítja ki. A magyar történelem kimagasló hőseinek alakját jobbra szépirodalmi alkotások tették ismertté és népszerűvé, pontosabban emelték abba a szakrális és mitikus magasságba, amelyet figyelve létrejött a közös értékválasztás és a közös cselekvési stratégia. Ilyen szakrális és mitikus szerepet kapott az idők során Szent István és Szent László, Hunyadi János és Mátyás király, Zrínyi Miklós és Bethlen Gábor, Kossuth Lajos és Széchenyi István alakja, és ilyen szerepet kapott természetesen II. Rákóczi Ferenc alakja is. A szépirodalmi alkotások: költemények, regények, esetleg drámai alkotások minden történettudományi munkánál hatásosabban kapcsolják az utókort a nemzeti történelem nagy egyéniségeihez és magához a történelmi múlthoz, teremtették meg a nemzeti hagyományt, alakították azt a „nagy narratívát”, amely nélkül nemzeti önazonosság, nemzeti tudat valójában el sem képzelhető.

Rákóczi alakja a mögöttünk lévő két évszázadban maga is ennek a nemzeti „nagy narratívának” a szerves része lett, a fejedelem és az általa vezetett függetlenségi háború ismerete nélkül nem csak a magyar történelemről alkotott képünk volna csonka, hanem nemzeti tudatunk és identitásunk is. II. Rákóczi Ferenc egyénisége és életének története szinte mindig jelen volt a magyar irodalom ösztönző tényezői között, igaz, nem mindig azonos intenzitással és nem mindig változatlan értelmezésben.

Éppen ennek az értelmezésnek a története mutatja be annak a szellemi horizontnak a többszörös átalakulását, amelyen a nemzeti közösség a maga múltjával számot vetett, és önmagáról képet alkotott.

A fejedelem alakja jelen volt a 18. század népszerű énekköltészetében, abban a hatalmas irodalmi korpuszban, amelyet a magyar irodalomismeret „kuruc költészetnek” nevez. Ennek a hatalmas költői anyagnak az összegyűjtése és kritikai feldolgozása – nem kevés korábbi vállalkozás, így a többi között Thaly Kálmán, Erdélyi Pál, Esze Tamás, Dávid Gyula és Stoll Béla szövegkiadásai után – mindenekelőtt a Rákóczi-kor kiváló kutatójának: Varga Imrének a nevéhez fűződik, aki 1977-ben (a fejedelem születésének 300. évfordulója alkalmából) adta közre *A kuruc küzdelmek költészete* című igen

gazdag gyűjteményét, és ebben kétszáznegyvenhárom verses szöveg tükrében mutatta be a korszak hadi, politikai, leginkább pedig „lelki” történetét.

A kurucok költészete természetesen igen árnyalt, sokszínű képet ad Rákóczi alakjáról is, ennek a költői korpusznak olyan máig élő darabjai léteznek, mint az 1703 nyarán keletkezett *Rákóczi Ferenc buzgó éneke* című vers, amelynek szerzőségét több irodalomtörténetíró (így a szöveg első közléte: Badics Ferenc is) magának a fejedelemnek tulajdonítja, a *Rákóczi Ferenc éneke* (Cantio de Francisco Rákóczy), amely a fejedelem nevében szólítja egységes fellépésre a függetlenségi harcot vívó nemzetet, a *Rákóczi Ferenc bús éneke*, amely a hazájától búcsúzóló, önkéntes számkivetésbe induló fejedelem alakját rajzolja meg, és a *Magyar ének vagy Rákóczi-mars*, amely *Rákóczi-nóta* címmel talán a legnagyobb politikai és szellemi hatást érte el. Főként a reformkori magyar közgondolkodásban, és minden bizonnyal Kölcseyre, a *Himnusz* szövegére is hatott.

A Rákóczi alakját, küzdelmeit és személyes sorsát felidéző kuruc költemények a fejedelem alakját részben mint szabadító, karizmatikus vezért, részben mint az Úristen végső kegyelméért fohászoló tragikus hőst mutatják be. Az első (amint láttuk, magának a fejedelemnek tulajdonított) Rákóczi-vers még lengyelországi ihlet nyomán, de már Kálló várának ostroma idején keletkezett, s ebben a vezér a nemzet összefogására szólít fel: „Magyar nemzet, kérlek téged az Istenért, / Hogy magyar magyarnak ne szomjúzza vérét, / És senki ellenem ne fogja fegyverét, / Mert én nem kívánom magyar veszedelmét.” A *Rákóczi Ferenc bús éneke* pedig, amely mélyről fakadó vallásossága következtében az egyházi énekek közé is bekerült, a fejedelem szájába adva fejezi ki a vereség tragikus érzéseit: „Ím elmegyek országomból, / Drága kedves jó hazámból, / Eddigvaló hajlékomból / Költözöm kell jószágomból. / Mutass, Jézus, kies földet, / Lakásomra adj jó helyet, / Ez életben csendességet, / Jövendőben idvességet.”

A Rákóczi-kor költészete mellett a 18. század elbeszélő irodalma mindenekelőtt magának a fejedelemnek az *Emlékiratai* is igen gazdag képet adnak az 1703–1711-es függetlenségi háborúról és ennek vezérééről. A kuruc háború történetét természetesen mások is megírták, így Ottlyk György, a fejedelem udvarmestere, Teleki Mihály, a korábbi nagyhatalmú erdélyi kancellár fia, Vargyasi Dániel István, sőt maga Károlyi Sándor, aki a császári udvarral kötött kompromisszumot előkészítette. Ezek az emlékiratok olyan szerzőktől valók, akik korábban valamilyen szerepet vállaltak a Rákóczi nevéhez fűződő mozgalomban, később azonban beilleszkedtek a bécsi hatalommal kötött nemesi kompromisszum keretei közé. Ez a kompromisszum mély nyomot hagyott azon a képen is, amelyet, többnyire évtizedekkel később, rajzoltak meg a függetlenségi háborúról.

A Rákóczi alakját ábrázoló irodalom első klasszikus alkotása természetesen Mikes Kelemen nevéhez fűződik: a *Törökországi levelek* adott (magának Rákóczinak az *Emlékiratain* és *Vallomásainkivül!*) hiteles és gazdag, máig eleven ábrázolást a fejedelemről. Igaz, Rákóczi arcképét mások is megfestették az irodalom eszközeivel, így Pápay János, a fejedelmi kancellária „első szekretáriusa” törökországi követségének naplójában, Beniczky Gáspár, a fejedelem magántitkára az udvari életről adott feljegyzéseiben, Szathmáry Király Ádám, a fejedelmi udvar apródja pedig a lengyel- és franciaországi emigráció eseményeiről készített beszámolóiban. Rákóczi emberi alakjának klasszikus ábrázolása, méghozzá a bujdosás mindennapjaiban, az őt közvetlen közelről figyelő krónikás nézőpontjából, mindazonáltal Mikes leveleiben található. Ezeknek a leveleknek a központi epikai hőse, természetesen a levélíró rajongó szeretetétől övezett hőse, maga a fejedelem, ezért is volt Mikes munkájának oly nagy szerepe mindig a Rákóczi-kultusz történetében.

Mikes leveleskönyve hosszú évtizedekig kéziratban és ismeretlenségben maradt, és csak a 18. század végétől – amikor Kultsár István, a neves irodalomszervező gondozásában Szombathelyen 1794-ben megjelent – fejtette ki hatását. Rákóczi alakja és az általa vezetett függetlenségi háború története ugyanis vagy nyolc évtizeden keresztül a kollektív feledés árnyékába került. A konszolidálódott Habsburg-hatalom a függetlenségi háború minden nyomát el kívánta tüntetni, és a szatmári béke jótékony kompromisszumának keretei között elhelyezkedő magyar nemesség ebben a hatalom partnere volt. Igen jellemző az a rövid válasz, amelyet Mária Terézia királynő 1741-ben Mikes és bujdosó társai kegyelmi kérvényére adott: „ex Turcia nulla redemptio” („Törökországból nincs visszatérés”). Valóban, Rákóczi törökországi bujdosásából nem volt visszatérés, erkölcsi és lelki értelemben sem, közel másfél évszázadig.

A 18. század magyar köztudata és irodalma mintha elfelejtette volna Rákóczit és kurucait, vagy éppen lázadóként bélyegezte meg, miként több korábbi híve is tette. A bécsi hatalom érdekeit éber figyelemmel kiszolgáló cenzúra a fejedelem emlékének minden apró megnyilvánulására felfigyelt, és keményen lesújtott ott, ahol valamiféle rokonszenvező kijelentést észlelt. Köpeczi Béla és R. Várkonyi Ágnes ma is érvényes monográfiája említi azt az esetet, mikor is a cenzurális hatóság 1752-ben elkoboztatta Molnár Gergely nyelvtankönyvét, mert ebben a következő példamondat fordult elő: „Miként az oroszán a vadállatokkal harcol kölykeiért, úgy harcolt Rákóczi is Magyarországért.” Még a különben hazafias költő: Ányos Pál is, aki a jozefinista politika ellenfele volt, 1784-ben pártütőként mutatta be Rákóczit, akinek „pártos népe templomokat rabolt, / S ezért nem engedte az Isten hadának, / Hogy szabadítója legyen hazájának”.

Rákóczi emlékének felelevenítése és a Rákóczi-kultusz kialakulása csak a 18. század utolsó éveiben következett be, midőn II. József halála után, természetes visszahatásként a császárnak a magyar nemzeti öntudatot és intézményeket korlátozó rendelkezéseire, a nemzeti érzés valóságos reneszánsza kezdődött meg. Még az uralkodó életének végső napjaiban Bécsből Budára szállítják a Szent Koronát, és az új uralkodó: II. Lipót Budára, majd Pozsonyba összehívja a magyar országgyűlést.

A fellelkesült nemzeti érzés következménye az újjáéledő Rákóczi-kultusz is: országszerte terjed a *Rákóczi-nóta*, a megyegyűléseken lelkes szónoklatok emlékeznek meg a hosszú évtizedeken keresztül elfeledett fejedelem hősiességéről, és természetesen a függetlenségi háború vezérének kultuszát szolgálja Mikes Kelemen leveleinek imént említett közreadása is.

Az első költő, aki Rákóczi Ferenc hősi egyéniségét mintegy történelmi példaként állítja a nemzet elé, Kölcsey Ferenc volt, aki 1817-ben írott *Fejedelmünk hajh* című versében idézte fel Rákóczi és Bercsényi alakját (a vers címe eredetileg, mint Waldapfel József 1935-ben megállapította, *Rákóczi hajh, Bercsényi hajh* volt, a költő a cenzúra szorításában változtatott ezen). A költemény gyászos szavakkal indul: „Fejedelmünk hajh! vezérünk hajh! / Magyartok gyászban ül, / Még leng a szellem töletek, / s már lelke sem hevül.” Mégis a jövőbe vetett bizalom érzésével fejeződik be, egy ígéretes új korszaknak mintegy beköszöntőjeként: „rohan, mint ár, a győzelem / Kelettől nyugotig, / A láncsa zúg, a lobogót / Magas szellők viszik, / S ledőltek országok hamvain / Egy szép hon támad fel, / Mely lelket tölt, mely szívet ráz / Neve zengésével.”

Kölcsey már a bontakozni kezdő nemzeti megújulás történelmi példaként tekintett vissza Rákóczira. Zolnai Béla Rákócziról írott életrajza állapította meg, hogy a *Rákóczi-nóta* szövege minden bizonnyal a *Himnusz* tragikus hangoltságára és néhány sorára is hatott, annak ellenére, hogy abból a nemzeti Pantheonból, amelyben jelen van Árpád, Hunyadi János és Mátyás király, minden bizonnyal politikai megfontolásból, hiányzik a fejedelem alakja. Mégis, mondja Zolnai, a *Rákóczi-nóta* sorai „mintha belecsengtek volna Kölcsey fülébe, mikor a *Hymnusz* első strófáját és záróakkordját írta: „Jaj, régi szép magyar nép, / Az ellenség téged miként szaggat, tép”. És a nemzeti imádság háttérül – folytatja Zolnai – lehetne-e zivatárosabb századot odaképzelné, mint a kuruc-labanc visszavonás reménytelen korát? A Bujdosóét, aki szerte nézett s nem lelő honját a hazában.”

Rákóczi emléke és példája – az 1790-es évek viharzó nemzeti felbuzdulásának lanygulása után – lassanként vált ismét a magyar közélet, a magyar irodalom alakító tényezőjévé. Mutatja ezt az, hogy Vörösmarty, aki egyik ifjúkori zsenijében (*Rákóczi Bercsényinél Lengyelországban*) már kísérletet tett a fejedelem alakjának felidézésével, 1826-ban keltezett *Mikes bújja* című verse fölé a következő címet volt kénytelen írni: *Egy öreg rabszolga keserve Pompejus sírja fölött*. Ez a hexameterekben írott költemény azt a kényszerű feledést rója meg, amely a távoli török földön nyugvó fejedelem emlékének az osztályrésze lett: „Árva hazád tiltott nevedet nem zengheti többé. / Vajha ne érezd ezt a súlyos földnek alatta, / S hogy fejedelmi porod nincs emlékezve, ne tudjad: / Ím élő emlék vagyok én, bú rajtam az irás, / És ha magyar tán még e gyászos földre vetődik, / Elmondom neki: Itt nyugszik fejedelme hazádnak, / Számkivetett onnan, mert nem vala benne szabadság.”

A fejedelem és a függetlenségi háború kultusza az 1843–1844-es reformországgyűlés idején, majd minden korábbinál teljesebben és tudatosabban az 1848-as forradalom napjaiban bontakozott ki, nem véletlenül, hiszen a nemzet szabadságának és az ország megújulásának politikai és szellemi stratégiája mindenekelőtt Rákóczi emlékében és példájában talált igazán támaszra. A fejedelem politikai örökségének nagyszabású költői recepciója elsősorban Petőfi Sándor tudatos Rákóczi-kultuszához köthető, ennek első megnyilvánulása a *Szent sír* című költemény 1847-ből, ez Vörösmarty imént idézett verséhez hasonlóan mutat rá arra a nemzeti felelősségtudatra, amelyet a fejedelem távoli sírjának kellene felkeltenie, egyszersmind a költő, azaz önmaga feladatául szabja a hiteles emlékezést: „otthon már nevét is / Alig ismerik; csak / Egy emlékszik rája, / Egyedül csak egy... a / Költő, a szabadság / Ez öröklámpája.”

Petőfi gondolkodásában ettől kezdve Rákóczi neve és a szabadság eszméje teljesen egybeforrott. 1848. április 21-én a következőket jegyezte be naplójába (amely a pesti forradalom számos eseményét rögzítette): „Nagy péntek napja! Röpülj át 113 esztendő, emlékezetem, röpülj le a Balkán havasokon túl déli Törökországba a Propontis partjára, vidd magaddal a könnyet, mely sötét szárnyadra esett szememből, s hullasd azon férfi kezére, ki akkor és ott szünet meg élni. Ez nagy férfi volt és az ő keze szent; megszentelte a szabadság kardja, melyet évekig villogtatott. Mennyit küzdött, mennyit küzdött! de sikertelenül, mert várhatni-e ott sikert, hol a barát áruló s a haza részvétlen? Kiesett kezéből a kard, s a hősből földönfutó lett, és míg otthon csalárd barátja a hazaárulás dúsgazdag díjából lakomázott, addig ő a száműzöttségben ette a kegyelemkenyeret. Ma száztizenhárom esztendeje, hogy meghalt, s vajon van-e széles e hazában, széles e világon kívül ember, kinek eszébe jut, hogy a mai nap e hős halála napja? Oh Rákóczi!...”

Hasonlóképpen beszél az elfeledett rodostói sírról az ugyanezen a napon keltezett *Rákóczi* című költemény, amely a márciusi események után született forradalmi versek – *A szabadsághoz, Föltámadott a tenger, A királyokhoz, Készülj, hazám, Megint beszélünk s csak beszélünk, A király és a hóhér* – között idézi fel a függetlenségi küzdelem vezérének dicsőséges emlékét: „Hazánk szentje, szabadság vezére, / Sötét éjben fényes csillagunk, / Oh Rákóczi, kinek emlékére / Lángolunk és sírva fakadunk! / Az ügy, melynek katonája voltál, / Nemsokára diadalmat ül, / De te nem lész itt a diadalnál, / Nem jöhetsz el a sír mélyiből.”

A forradalom és a szabadságharc idején születtek Arany János Rákóczi alakját idéző költeményei is, így az 1848-ban keletkezett *A rodostói temető*, amely minden bizonnyal Petőfi imént idézett *Szent sír* című versétől kapta ihletét, midőn Rákóczinak és száműzött társainak emlékét ébresztve kívánja lelkesíteni új küzdelmében a nemzetet. A másfél évszázaddal korábbi függetlenségi háború a szabadságért vívott harc erőforrása lesz: „a nemzet, e derék faj, / Dicsőségünk gondos öre, / Múltja kincs-aknáit felett / Élni fog örök időkre”. Az ezt követő *Rákócziné* című ballada a fogságra vetett ifjú Rákóczi példáját idézve ösztönzi bátor helytállásra a nemzetet.

A nagyszerű negyvennyolcas napokban Rákóczi Ferenc emléke és példája a nemzeti újjászületés és a függetlenségi eszme erőforrása lett, ezt példázza Szigligeti Ede *II. Rákóczi Ferenc fogsága* című drámája, amelyet hatalmas sikerrel 1848. november 4-én mutatott be a Nemzeti Színház. Ez a történelmi dráma arról adott képet, hogy a fiatal Rákóczi miként kötelezte el magát a nemzeti függetlenség ügye mellett. Hasonló témát dolgozott fel, már a szabadságharc bukása után, Tompa Mihály *A fogoly* című költeménye, Rákóczi alakját idézte Gyulai Pál *Hangok a múltból* című költői ciklusában, Jósika Miklós 1861-ben kiadott *II. Rákóczi Ferenc* című hatkötetes regénye a fejedelem élettörténetét, az önkényuralom idején igen népszerű P. Szathmáry Károly 1862-ben megjelent *A bujdosók* című regényében a száműzött Rákóczi mostoha sorsát mutatta be. A fejedelem kultuszának ébren tartását szolgálta az is, hogy 1861-ben Toldy Ferenc gondozásában második kiadásban terjedtek el szélesebb körben Mikes Kelemen *Törökországi levelei*.

A Rákóczi-kultusz ettől kezdve folyamatosan élt tovább a 19. század második felének magyar irodalmában, mint költői téma és hangoltság (minthogy a kuruc kor költészete poétikai és stiláris értelemben is hatott) erősebb szálakkal szötte át a népnemzeti iskola másodvirágzásának költészetét és azt a megkésett romantikát, amely a Nyugat fellépése előtt kialakult lírában érvényesült. Magának a kuruc költészetnek, a kurucos romantikának a felfedezése és népszerűsítése Thaly Kálmán nevéhez köthető, aki népies költőként indult, majd a Rákóczi-kor történetírójaként vált ismertté és szerzett hatalmas közéleti tekintélyt. Mint ifjú költő igen szerette a történelmi témákat, szívesen archaizált, kedvtelve használta fel a régi magyar vers nyelvi és formai jegyeit. 1862-ben készült el első kurucos stíluskísérlete, a *Thököly bujdosó híve, 1697*, majd egész kötetre való kurucos verset írt, ezeket 1903-ban *Kuruc világcím*mel publikálta.

Legnagyobb sikerét a Rákóczi-kor költészetének kiadásával és feldolgozásával érte el, *Adalékok a Thököly- és Rákóczi-kor irodalomtörténetéhez* című 1872-ben közreadott gyűjteménye alapozta meg a kuruc-kori irodalomnak a század végén ismét felívelő kultuszát. Riedl Frigyes és Tolnai Vilmos mutatták ki (egymástól függetlenül) 1913-ban, hogy Thaly saját költeményeit csempészte a kuruc versek közé, sőt, éppen ezek lettek az antológia leginkább ünnepelelt darabjai, például az *Esztergom megvétele*, a *Bujdosó Rákóczi*, az *Ocskay árulatása* és *A kölesdi harcokról* című versek. A leleplezés évekig tartó szenvedélyes vitát eredményezett, és alaposan megtépázta Thaly Kálmán hírnevét. Pedig az álkuruc versekben igazi költői erő nyilvánult meg, és ha Thaly tudományos hitele csorbát szenvedett is, költői tehetsége, amelyet *Thaly Kálmán regénye* című írása szerint Ady Endre is elismert, igazolást nyert. Thaly valójában a „fejedelem íródeákjának” tekintette önmagát, és szöveghamisításait is az a rajongó csodálat magyarázza, amelyet Rákóczi alakja és emléke iránt érzett.

A költészet erejével feltámasztott Rákóczi-kor és maga a kuruc költészet valósággal divatot csinált, amely a népszerű irodalomtól a művészeti iparon át az öltözködésig hatott, nagy befolyást gyakorolva a századvég nemzeti tudatára és közízlésére. Herczeg Ferenc *Ocskay brigadéros*, Fényes Samu *Kuruc Féja Dávid*, Lampérth Géza *Kurucok csillaga* és Kacsóh Pongrácz *Rákóczi* című művei, illetve az igen népszerű Endrődi Sándor 1896-ban megjelent *Kuruc nóták* című kötet, továbbá Ábrányi Emil, Vargha Gyula, Lampérth Géza, Radó Antal, Szabolcska Mihály, Sajó Sándor és mások költeményei, verses elbeszélései szólaltatták meg ezt a nemzeti romantikát, amely különben az 1905–1906-os politikai harcokban is életre kelt. Természetesen a korszak Rákóczi-kultuszát szolgálta, és erősítette a fejedelem és bujdosó társai hamvainak 1906-os hazaszállítása és elhelyezése a kassai Szent Erzsébet székesegyház Rákóczi-kriptájában. A kuruc kor nevezetes hőseinek, mindenekelőtt magának a fejedelemnek az alakja sorra megelevenedtek az irodalomban, a színpadon, sőt a népszínművek és az operettek kulisszái között. A kuruc kort és a fejedelem alakját idéző irodalom (vagy álirodalom) a századvég hígbabb romantikájához igazodott, a milléniumi korszak nemzeti illúzióit szólaltatta meg.

Ugyanakkor a kurucos romantikának volt egy másik arculata is, a nemzeti illúziók mellett segített fenntartani az 1848–1849-es hagyományokat, általában a függetlenségi tradíciókat, az ellenzéki szellemet. Mint ilyennek volt igen fontos szerepe a századforduló után új tájékozódást hirdető, új eszményeket kereső ellenzéki értelmiség és irodalom mozgalmaiban. Mindenekelőtt Ady Endre úgynevezett „kuruc verseiben”, amelyek nemegyszer idézték fel a fejedelem alakját is. Ezekben a versekben a maga teljes gondolati és érzelmi gazdagságában szólalt meg a költő magyarságtudata és patriotizmusa, amely egyformán kifejezésre juttatta a nemzeti büszkeséget és a nemzeti önbírálatot. Ady eredeti és hiteles költői nyelvet alakított ki a kuruc költészeti hagyományok nyomán, és korának, különösen az első világháborús esztendőknél a keserves tapasztalatait fejezte ki a bujdosó kuruc hagyományok lelkiségének életre keltése által. De nem csak Ady, hanem Kosztolányi és Juhász Gyula költészetében is szerepet kapott a kuruc tradíció, a Rákóczi-hagyomány.

A Rákóczi-kultusz történetében kétségtelenül fordulatot hozott Székfü Gyula 1913-ban megjelent és nyomban igen szenvedélyes vitát kavart munkája: *A száműzött Rákóczi*, amely a nemzeti romantika szinte kötelező sztereotípiáival ellentétben az emigrációba kényszerült fejedelem alakjának és környezetének valósághoz hű, hiteles ábrázolására törekedett. Székfü munkája, miként ezt Zolnai Béla helyesen megállapította: „a magyar történelemtudománynak is próbája volt: szabad-e dokumentumok, hiteles források, megrostált följegyzések, önvallomások alapján kritikai arcképet rajzolni a nemzet Héroszairól, kockáztatva, hogy esetleg illúziók foszlanak szét, de az igazságot keresve, a lelki motívumokat magyarázva és közelebb hozva hozzánk a dicsfénytől eltakart Ember arculatát.” A történettudós kétségtelenül olyan tényeket tárt a nyilvánosság elé, amelyek nem feleltek meg a kurucos romantikával táplált közvélemény érzelmeinek, ugyanakkor azt is igen gazdagon bizonyította, hogy maga a fejedelem milyen alázattal és lelki nemességgel viselte sorsának hányattatásait, és ebben mindenképpen környezete és kora, hívei és ellenségei fölél emelkedett.

Szekfü munkája nem kis mértékben formálta át a hagyományos Rákóczi-képet, de talán azt is megállapíthatjuk, hogy a fejedelem kultuszát nem akarta megrendíteni, és nem is rendítette meg. Rákóczi alakjának és hősi küzdelmének emléke és példája, talán kevésbé romantikus módon, de tovább élt és hatott a két világháború közötti korszakban is. Ezt igazolták a halálának kétszázadik évfordulóján, 1935-ben rendezett országos ünnepek, amelyeknek legfőbb tudományos hozadéka a Lukinich Imre szerkesztésében megjelent, igen értékes kétkötetes *Rákóczi Emlékkönyv* volt. Az évforduló alkalmából írta és adta közre 1939-ben Herczeg Ferenc *Pro libertate című*, a romantikus Rákóczi-képet felelevenítő regényét, és természetesen a népszerűsítő irodalom, illetve az ifjúsági irodalom is számos munkával adózott a fejedelem kultuszának.

A második világháborút követő korszakban Rákóczi alakját az úgynevezett „haladó hagyományok” között tartotta számon a tudományos irodalom és a politikai élet. Ennek kétségtelenül megvolt az a jótékony következménye, hogy a kommunista korszakban is szabad utat nyert Rákóczi-kultusz, nem éppen a hatalom szándékainak megfelelően, elsősorban a nemzeti függetlenség hagyományait és a nemzeti identitás szellemét erősítette. Ebben az értelemben kapott szerepet és vált népszerűvé Bárány Tamás *Rákóczi zászlai* (1962) című ifjúsági regénye, és ezt a függetlenségi Rákóczi-hagyományt ápolta az új magyar költészet is, olyan versek, mint Vas István *Nagyszombat, 1704*, Bóka László *Sárospatak*, Takáts Gyula *Mikes Kelemen elveszett leveleiből*, Devecseri Gábor *Rákóczi tölgye*, Csanádi Imre *Rákóczi* és Sípos Gyula *Thököly utolsó levele II. Rákóczi Ferenchez* című költeménye, illetve Jánosy István 1958-ban megjelent szép verses regénye: a *Rákóczi ifjúsága*.

A korszak kétségkívül legnagyobb – a Rákóczi-kultuszt szolgáló (és bizonyos mértékig új utakra terelő) írói vállalkozása Laczkó Géza hatalmas, *Rákóczi* című történelmi regénye volt. Az író már korábbi, 1917-ben az olvasók kezébe került *Német maszlag, török áfium* című, Zrínyi Miklós életének szentelt regényében igazolta, hogy milyen történetírói alaposággal, egyszersmind művészi kompozíciós készséggel és nyelvertermő erővel képes életre kelteni nemzeti múltunk nagyszerű hőseit és drámai eseményeit.

A Rákóczi-regény Laczkó Géza írói munkásságának legnagyobb vállalkozása volt, a negyvenes évek elejétől egészen 1953-ban bekövetkezett haláláig csakis ezen a művén dolgozott. Kis soroksári lakásában minden közszerepléstől visszavonultan, szerzetesi fegyelemben jegyzetelte a forrásműveket, róttá tele az íveket. A Zrínyi-regény koncepciójából indult, sőt a két könyv között természetes összefüggést látott, minthogy Zrínyi Miklós nemzetpolitikai terveit: a független és megújuló magyar államot a Rákóczi-szabadságharc kívánta megvalósítani. A regény építkezése és epikai alakzata is a korábbi eredményeket követte. Laczkó modern regényeposzt alkotott, ahol az epikus teljesség az ábrázolt korszak széles körű bemutatásában, a megidézett világ teljes képének feltárásában és felrajzolásában érvényesült.

Hatalmas kutatómunkát végzett, egy történést is meglepő ismeretanyagot halmozott fel. A realista teljesség elvét a tudományos rekonstrukció igényével egészítette ki. A klasszikus regényeposzt nagyszabású kortörténeti képpé, művelődéstörténeti tablóvá fejlesztette. Egy korábbi tanulmányában – *A történelmi regény* – úgy indokolta meg a téma efféle felfogását, hogy arra a felelősségtudatra hivatkozott, amit a realista írónak kell éreznie a múlt valósága iránt. Őbenne valóban volt ilyen felelősségtudat, szinte monografikus teljességgel keltette életre Rákóczi Ferenc ifjúságának és a kuruc-labanc háborúknak történetét, tárgyi és művelődéstörténeti képét és nyelvi kifejezéseit. Regénye mégsem vált művelődéstörténeti tanulmánnyá, emberismerete és lélektani érzéke, a cselekmény bonyolításának és szerkesztésének költői biztonsága megőrizték a munka szépirodalmi jellegét. Rákóczi vívódásainak, önmagával folytatott vitáinak ábrázolásában pedig azt is érzékeltetni tudta, hogy a regénynek időszerű mondanivalója van. Az író maga is a nagy történelmi sorsfordulók természetén és kilátásain, a magyarság történelmi esélyein gondolkodott.

Nagy művét sajnos már nem fejezhette be, a trilógiából csak az első két rész – *Isten árnyéka a földön, Vörös zászlók alatt* – készült el, a harmadik kötetből – *A „magyar király”* –, amely a fejedelem emigrációjának történetét dolgozta volna fel, már csak vázlatokat tudott készíteni, a munka lezárására nem maradt ideje. A Rákóczi-regény azonban így is a fejedelem hősi sorsának bizonyára legnagyobb irodalmi emlékműve lett, kár, hogy új kiadására, éppen a mostani jubileumi évfordulón, nem vállalkozott a könyvkiadás egyetlen műhelye sem.

Végezetül, engedjék meg nekem, hogy gondolatmenetemet Ravasz László református püspök szavaival fejezzem be, ezek *Az örök Rákóczi* című esszéjében az 1935-ös *Rákóczi Emlékkönyv* zárótanulmányában olvashatók. Rákóczi – összegzi a fejedelem sorsában kitapintható történelmi példázatot – „a magyar nemzetnek képe és egybefoglalója, aki lázadóvá lesz, és számkivetésben hal meg. Tragikum a örök magyar tragikum: sohasem lehetett azt csinálnunk, amit kellett volna; mindig azt kellett csinálnunk, amit lehetett. Ez a megalkuvás élettörvénnyé vált s ennek az élettörvénynek halálig való tagadása Rákóczi Ferenc. Győzelem nélküli hős, akinek arcán nincs mosoly s ezért a Rákóczi-fogalom hangulati velejárója az árvaságnak, szomorúságnak az az érzése, amelyben a magyar saját létének nagy fenyegetéseit és ellentmondásait érzi meg.” Igen, Rákóczi alakja nem pusztán a történelmi hősé, az államférfié, az íróé, Rákóczi alakja nemzeti önazonosságunk nagy jelképei közé tartozik. Méltán került arra a pantheoni magaslatra, amely a magyarságnak ma is eszményeket kínál, és irányt mutat.

(Forrás: Kisebbség Kutatás)

lirikus.hu

Bottyánsánc (Földvár)

Dunaföldvártól északra kb. 1,5 kilométerre, a Duna jobb partja feletti magas parton található a fákkal, bokrokkal benőtt földerőd.

A Rákóczi szabadságharc idején Dunaföldvár-Dunakömlőd térségében a Duna mentén sok harc volt a dunaföldvári átkelőhely birtoklásáért, amely hol kuruc, hol labanc uralom alatt állt. II. Rákóczi Ferenc Bottyán János tábornokot bízta meg a dunai átkelők védelmével, hogy a Duna két partján harcoló seregei egymással folyton érintkezhessenek. 1704-1705-ben öt új erődítményt építettek a kurucok, ezek egyike a Dunaföldvártól északra található Bottyánsánc. A keleti oldala a függőleges löszfalra épült, a többi oldalt két szögletes, kiugró bástya védte. Délről és nyugatról természetes eredetű vízmosás, az északról pedig egy mesterséges 8-10 méter mély árok vette körül. Elhelyezkedése alapján a földvári átkelőt uralta. Földvár 1705. évi ostromára 1704 végén emeltethette Bottyán János. Tervezője nem ismert, de a fejlett védelmi rendszere alapján valamelyik francia hadmérnök építhette. Mivel a támadás megghiúsult és hidat is Dunakömlődnél építettek a sánc feleslegessé vált. Bottyán János (~1640-1709) 1683-tól az esztergomi várlovasságának főhadnagya volt, 1685-ben pedig vitézül megvédte a várat Ibrahim budai basa ellen. Részt vett Lotaringiai Károly, Badeni Lajos és Savoyai Jenő oldalán a délvidéki várak visszavételében. Hősiességéért Lipót császár ezredessé és egy huszárezred tulajdonosává nevezte ki. 1696-tól 1698-ig Kecskemét, Cegléd, Körös és vidékének hadi kormányzója volt. Bottyán János a csatározásokban elvesztette egyik szemét, ezért katonái Vak Bottyánnak nevezték el. 1698-ban I. Lipót császár a házat nemesi kúriává avatta, mindennemű adó alól felmentette. Ez az adománylevél az első olyan irat ahol Vak Bottyánnak nevezték. 1703. december 8-án átadta Zólyom várát Rákóczinak, aki még decemberben kinevezte Bottyán Jánost a dunántúli hadak generálisának, majd 1704. január 2-án új hadsereg szervezési megbízást adott neki. Ezután Vak Bottyán lett a kuruc háborúk leghősiesebb, legendászerű alakja. Egymásután aratta diadalait, mindenütt ott volt a végveszély pillanatában, a legválásosabb helyzetekben az ő vakmerő hősiessége döntötte el a csatát. Katonái lelkesedéssel csüngtek rajta és elszántan követték a csatákba.

varbarat.hu

Sepsibesenyoí kuruc krónika – 2. (Rákóczi-szabadságharc)

Várhányás – itt rejtőzködhetett Csulak Marci Jártó Gábor felvétele

Csata a Losonczon

Böjte Simon rohant Laborfalva felől, és jelentette: Nemes és vitéz uram, lovas és gyalogos németek jönnek, el vagyunk árulva.

– Semmi baj, megmutatjuk nekik, hogy mi sem alkuszunk – felelte Nemes Tamás. – Eredj a Bábolna hídjáig, és hozzá hírt mindenről.

Böjte vállára vette nehéz szerkezetű puskáját, és kiballagott a Gyepszegés útján az erdő között.

– Székely Zsigmond uram, kegyelmed menjen a lovasokkal Bőjte Simon után, s a Bábolna-hídon innen álljon lesben az erdőben. Henter Mihály uram a puskás gyalogokkal 400 lépésre megettük.

Csulak Márton öcsém 50 puskással benn marad a fogadóban, a kaput bezárják. Én Eresztevény irányában állok lesben. A többi a körülmény megmutatja. A fő az, hogy a németek bátran jöhessenek a fogadóig. Jankó Mihály, te mellettem maradsz, és vágod a németet, mint én – rendelkezett Nemes. Azon időben a mai Libacs és Süvegfű nevű helyeken nagy, nádas tó volt, hosszan lenyúlott Réty felé. Rajta az úton keresztül vámos híd állott. A tótól nyugatra rengeteg erdő volt, ott, ahol ma a Gyepszegés és a Hágó van.

A németek, mintegy ezren, fele lovas, fele gyalog puskás zsidók, rácok, nesztelenül haladtak előre a csendes éjben, és körülvették a fogadót, ahol sötét és csendesség volt.

- Van itt valaki? – kiáltott magyarul egy német.
- Mi vagyunk itt, szegény utasok – hangzott belülről.
- Nyissátok ki a kaput!
- Nem nyitjuk – felelte egy hang.
- Betörjük, és kardra hányunk titeket.

A rácok a kaput vágni kezdték. A kemény szerkezet nehezen engedett. De amint az arasz vastag deszkán a legelső nyílás megjelent, négy puskából lobbant ki az öldöklő golyó, és kiáltották: tágulj, német, ha jó kell! A jól irányzott lövések egymás után döntötték le a vitéz rácokat, akik már vagy harminc éve Magyarország lakói és a hont adó magyarnak ellenségei. Fegyverropogás közepette Nemes Tamás csapata rohan elő az erdőből. A németek hátrálni kezdték Eresztevény felé, ahol Székely Zsigmond csapatára bukkantak. Visszavonultak, de Henter Mihály rohant elé a hídon. Az ellenség körül lett véve. Leverték őket. Hajnalban alig tudott elfutni néhány rác le, a tó mellett Réty felé. Mikor a nap felsütött, a vitéz német sereg ott hevert élettelen. A fegyvereket és a lovakat összeszedték, és diadallal vonultak fel a székelyek Besenyőre, onnan a patak mellett fel a Bodoki-havasra, az Alvégnél Barótra, s innen a Rikán át a Nagy-Küküllő mellé. S tovább, ahol Radnót táján Radvánszki seregéhez csatlakoztak. Itt találta a futár Pekrit, aki Tokaj felé ment Rákóczihoz. Pekri Csulak Mártont századosságra emelte, és vagy 500 székelymagyar hajdúval Vágrámhoz küldte... Nemes, Székely, Henter ezredesek később dandárnokok lettek, s körömszakadtáig hívei maradtak a nemzeti ügynek.

*

A kéziratos krónika hosszadalmas és romantikus fejezetei között érdekes, részben értékes részletek sejlenek fel Besenyőről, olykor olyanok, amelyek a kuruc kori kegyetlenségek keménységét érzékeltetik. Ezek szereplőinek egy része, sejtjük, valós besenyői személy volt. A Kövér család például tősgyökeres a faluban. Kiderül, hogy földből épült erődítmény vette körül a falu ősi templomát, és hogy a Csente-hegy tetején is volt valamikor épületrom. Helyi szerző munkája a krónika, ami abból is kiderül, hogy a hosszú történet a falutól messzibb fekvő Várhányás nevű helyen ér véget, melyet a bujdosó kurucok várának tart a krónikáiról és a régiek szájhagyományára.

Csulak Marci Rebuska asszonnyal és Füzina kisasszonnyal visszavonult saját várába – így a romantikus szerelmi történet –, amely ott volt, a Besenyő patakon felmenve, jobb felől azon a helyen, amit ma is Várhányásnak neveznek. A két asszony negyven napig volt a várban. Csulak Marci nőül vette Füzina kisasszonyt, boldogul éltek. Nem született gyermeke Füzina asszonynak, s így kihalt a Csulak família Besenyőről.

Csulak Márton nem költött személy volt, ez derül ki Cserei Mihály Históriajából, ahol az oly sokszor németpárti szerző kemény szavakkal illeti: kuruc rablónak nevezi Csulakot, aki azonban valós szerepet játszott a háromszéki mozgalmak idején, akárcsak hidvégi Nemes Tamás, rétyi Székely Zsigmond, akiket a háromszéki kuruc mozgalom részeseiként, szervezőiként, vezetőiként emleget Cserei Mihály is. A besenyői református egyházközség levéltárának adatai szerint (I/25., 2–7. lap) Csulak Márton 1742–49 között 2,1 forinttal adósa az egyháznak – derül ki néhai dr. Imreh Barna (1908–1982) nyugalmazott református lelképásztor jegyzetéből, amelyet a krónika Kovács Ella-féle másolatának végére írt anélkül, hogy nevét is beírta volna. (E sorok írója azonban jól ismeri Imreh Barna jellegzetes írását, így az azonosítás biztos – Kgy. Z. megj.) Cserei Mihály Históriajának 411. lapján ezt olvassuk: "míg mi beérkezünk, a portások Kozmásra le is vágának vagy 28 hajdut, s Csulak Marcit, ki hadnagy vala, elfogják, Boeskor Kelemt is a maga házánál Tusnádon levágják". Cserei eseményekben gazdag politikai pályát futott be. Élete utolsó évtizedeit nagyajtai magányában töltötte édesapja birtokán. A Cserei-kúria ma is áll Nagyajtán, a helybeli erdő-közirtokosság tulajdona, és "hagyományos-történelmi, de ugyanakkor hasznos is hozó" objektumként szeretné működtetni a tulajdonos közösség. A Cserei családot a helybeli kálvinista eklézsia jeles patrónusaként tisztelik ma is Nagyajtán. Az unitárius templomvár külső keleti falán 1993-ban elhelyezett márványtábla őrzi nevét és emlékét.

Várhányás, Csulak Marci vára

Eldugott és csendes vidékre kalauzoljuk az olvasót, messze fel a Besenyő-patak völgyébe. Áldott emlékü Imreh Barna jeles helytörténész társaságában – 1979 júniusában – felkerestük és átkutattuk a Várhányást. Két mély árok között emelkedő keskeny hegygerinc laposabb részén található. A névre igen, a helyre aligha emlékeznek már a maksai és a besenyői emberek. Mi volt ott? – tesz fel gyakran ők is a kérdést. Orbán Balázs ide is eljutott. "A hagyomány szerint – írta 1868-ban – ott pogány vár állott, szemben vele a Bálvány nevű magas hegyecsúc, hol hagyományilag pogány ősök nemzeti istenöknek áldoztak... egyik magas csúcsot Nézőhelynek, a másikat Vaskapunak nevezik. Mindezek az elnevezések arra mutatnak, hogy most az elhagyott, rejtett völgyben régen emberek laktak."

Várhányás alól vályús úton mászhatunk fel a tetőre. Az út megkerüli a hegyet. Az öregek szerint Várútja a neve.

A tetőt sűrű ciher borítja. Ez Várhányás teteje, amelyet 4–5 m mély nyaksánc választ el a mögötte magasuló hegygerinctől. A tetőn kincskeresők által ásott gödröket látunk. Az irodalomban sehol nem említik, hogy ezen a helyen valaha is régészek ástakutattak volna. Látogatásunk idején a tűztől hólyagosná olvadt felületű homokkődarabokra találtunk. A maksai származású Kakas Zoltán szerint innen szalagdíszes edénytöredékek is előkerültek.

Rejtekhellyel, erődített ősvárral lehet dolgunk, esetleg őskori települést rejthet ez a hely? Maradunk egyelőre a kérdéssel.

Régebbi maksai látogatásunk idején Maksai István akkori nyugalmazott erdésszel beszélgettünk, aki elmondta, hogy "ott a nép szerint valamikor vár állt, és a felső árokból alagút is vezetett be alá. Így hallottam én is a régiektől."

– Volt ott fenn annak idején harc is – állította a besenyői néhai Páll József. – A támadás a Vaskapunál kezdődött, s amikor menekült az ellenség, Várhányásból szembetalálta magát az ellenállókkal. Én is hallottam az alagútról, de úgy jegyeztem meg, hogy az a Tikosból indult a Várhányás alá.

– Várhányás nevét nem nehéz értelmezni. A régiek azt állították, hogy ennek a hegynek a keblében tűz, forróság van. Időnként ki-kitör, és belülről olvadt anyagot hány ki a napra. Az már ismert dolog, hogy ahol a földben kincs van elásva, ott időnként tüzet hány a hegy! (Molnár József, szül. 1911) Czompók József kérdésünkre így felelt: "Jaj, Várhányás nagyon régi, még az óriások idejéből való!" Ilyés Ferencné Majos Mária mesélte, hogy "a fiatalabb Bács János Várhányáson egyszer találkozott egy törpével. Bemehetsz a pincébe – mondta törpe –, van ott sok arany a kádiban. Vehetsz is belőle, de ne időzz ott sokat, gyere ki hamar, mert becsukódik az ajtó, s onnan aztán soha ki nem jöhetsz!"

Besenyőiek szerint "Csulak Marci vára olyan magasan állt, hogy onnan látni lehetett a falu feletti Csente-hegyet. Ha a Csentén kigyúlt a lármafa, a jelzőtűz, azt Várhányáson azonnal látni lehetett. Azért volt az jó búvóhelye a kurucoknak, vész idején rejtekhelye a környék népének."

Visszatérve a Csulak Marci krónikája című kéziratos másolatra, megállapíthatjuk, hogy annak szerzője valóban Cserei Mihály Históriajára támaszkodik, de önálló és egyéni jellegű munka. A szövegből érezni lehet, hogy a helyi kiegészítések – akár szájhagyomány alapján, akár az író fantáziájának termékei – képzetesebb, iskolázott személytől származnak. A besenyői idős személyek és a helybeli Sorbán család szerint Porzsolt Ádám egykori besenyői tanító lehetett, akinek neve – sajnos – nem szerepel a kéziratban. Feldolgozása, jegyzetekkel való ellátása, kiadása sok munkát vesz igénybe. Igazából a kuruc kor történelmében jártas történész számára lenne javallott.

szek-helyek.ro/kultura

A csobánci vár rövid története - Írta: Hangodi László

A vár építését feltehetően az 1250-es években kezdték el, de az 1270-es években már, mint elkészült várról tesz említést egy korabeli oklevél. Építtetői a diszeli nemesek voltak, azonban az 1300-as években már a dél-itáliai eredetű Rátót nembeli Gyulaffy-család tulajdona, egészen a 17. század második feléig. Első név szerint ismert ura Rátót nembeli Gyulafi Demeter, első várnagya pedig Csaba mester.

Csobánc - Ferenc Tamás grafikája - rekonstrukciós elképzelés

A hadas idők első szele 1490-ben érte a várat, mikor Mátyás király halálát követően Habsburg Miksa csapatai élén betört Magyarországra. Csobáncot, mint veszélyeztetett várat, Kinizsi Pál utasítására erősíteni kezdték. A védelmi építkezések irányítója Kinizsi hű embere, Leányfalusi Ágoston somlói várnagy volt.

Buda 1541. évi török kézre kerülése után, Csobánc végvár lett, s mint a győri generálátushoz, a Duna-Balatonközi Főkapitánysághoz tartozó véghely őrizte a két világbirodalom a Habsburg és az Oszmán-török impérium új határát, amely másfél évszázadon át a Balaton vize mentén húzódott.

A csobánci vár romjai

Csobánc ura és kapitánya ezidőtájt rátóti Gyulaffy László, aki korának ismert végvidéki lovastisztje, győzhetetlen bajvívója, Veszprém vára 1566. évi ostromának hőse volt.

Csobánc vára stratégiai szerepe 1561 áprilisától jelentősen felértékelődött, amikor a szomszédos Hegyesd vára török kézre került. A következő év tavaszán Csobáncból indultak a sikeresen megvívott visszafoglalásra vonuló egyesített dunántúli végvári és vármegyei hadak.

Még az ostrom előtt Gyulaffy László párviadalban végzett Bajazid vajdával, Hegyesd török parancsnokával.

Ezekben az években Csobáncot több alkalommal is ostromolták a törökök, de elfoglalni sohasem tudták. A harcok szünetében a reneszánsz iskolázottságú kőfaragó mesterek díszítették a lakópalota és az öregtorony komor épületeit és vitézi énekek csendültek fel alkalmanként a vándor lantosok révén.

Az 1600-as évek sem voltak kevésbé mozgalmasak. 1664-ben a vár alatt vonult el a Szentgotthárdnál vesztes csatát vívó török haderő, soraiban Evlia Cselebi történetíró-világutazóval, aki műveiben említést is tesz Csobáncról.

A vár 1669-ben vásárlás útján a herceg Esterházy-család tulajdonába került. Az 1690-es években Csobáncban katonáskodott, mint a várórség tisztje Béri Balogh Ádám, a Rákóczi-szabadságharc később legendás hírű brigadéros. Ugyanebben az időszakban farádi Vörös Pál Csobánc kapitánya, kinek skót pallosa ma a Magyar Nemzeti Múzeum fegyvergyűjteményének jeles darabja.

A török kiűzését követően a vár a bécsi Udvari Haditanács által lerombolásra ítélt várak listájára került, de ennek végrehajtását megakadályozta a Rákóczi-szabadságharc kirobbanása. Csobáncban 1705-ig császári katonaság őrködött, kiktől Domonkos Ferenc és Kisfaludy László kuruc ezredesek csapatai szereztek meg.

A vár történetének legfényesebb napja 1707. Február 25-én jött el, amikor az Erdélyből Jean-Louis Rabatin császári tábornagy vezetése alatt a Balaton-felvidéken át Ausztria felé visszavonuló haderő mintegy ezerfős osztaga sikertelen ostromot intézett Csobánc ellen. A várban Szász Márton kuruc vice hadnagy harminc gyalogos puskás hajdúja, ugyanennyi bemenekült fegyveres nemesember, asszonyaik és lányaik alkották a védősereget.

Az osztrák, német, dán, szerb és labanc-magyar ostromlók mintegy négyszáz főt vesztek, köztük 52 tisztet és az osztagot vezénylő Kreutz ezredest.

A hős védők gróf Bercsényi Miklóstól nyertek dicséret elismerést.

A kuruc hadiszerecsse multával 1709-ben a vár ismét császári kézre került s rövidesen bekövetkezett robbantásokkal történő lerombolása.

Az évszázados tetszhalott állapotból Kisfaludy Sándor irodalmi, Rómer Flóris és Thaly Kálmán történeti-régészeti munkássága hívta ismét életre. Hírnevét Jókai, Eötvös Károly, Békefi Remig, Sági János és még sokan mások öregbítették.

1953-ban régészeti ásatások és állagmegóvási munkálatok indultak a várban, 1957 óta pedig domborműves emléktábla őrzi a kuruc várvédők emlékét a lakótorony falán.

csobancvar.hu/magyar/

Megvívttak a sárospataki várért

2011-07-24

Sárospatak - Keveredtek a harcosok, időnként törökök ellen is vívtak a kurucok. Ami biztos, ágyúval, kézifegyverekkel és létrákkal ostromolták meg a hétvégén Sárospatak várát.

Hirdetés

Így emlékeztek meg arról, hogy 1703-ban a fejedelem kurucjai visszafoglalták a várat a császári csapatoktól. A Bethlen Gábor Hagyományőrség és a kassai Bethlen Gárda tagjai a várkertben vertek tábor, a Bodrogon felavattak egy korabeli dereglyét, illetve lövész- és ágyúbemutatót is tartottak.

A műsor leglátványosabb eleme a nevezetes ostromjelenet újrájátszása volt a Vörös-tornyot körülölelő Olaszbástyánál, ahol a látogatók végigkísérhették a látványos, tűzharccal és kézitusaival tarkított rohamot.

Kézitusa. Óriási kézitusa alakult ki a Bodrog felőli vároldalon

blikk.hu

X. Tarpai Kuruc Fesztivál Tarpa

– 2011. július 23. Szécsi Szabolcs tarpai polgármester meghívására Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség főtitkára részt vett a X. Tarpai Kuruc Fesztiválon.

Az idei rendezvény különlegessége volt, hogy Hidvégi-Üstös Pál és társainak II. Rákóczi Ferenc Emlékmenete - mely Rodostóból indulva 3100 kilométeres útvonalat tett meg kerékpárral, - itt ért célba.

A rendezvényen több közéleti személyiség is részt vett, köztük Czomba Sándor foglalkoztatáspolitikai államtitkár és Vinai Győző országgyűlési képviselő.

Az eseményen ünnepélyes keretek között, közel 1000 ember előtt aláírásra került a Tarpai Kuruc Lovas Egyesület és a Rákóczi Szövetség között azaz együttműködési megállapodás, aminek értelmében az egyesület 15 tagja csatlakozott a Rákóczi Szövetség tagságához és helyi szervezeteihez. A szervezet vezetője, aki egyben az egyesület vezetője is, Varga Ferenc.

A rendezvényen jelen volt a debreceni és a kisvárdai szervezetünk több tagja is.

Hidvégi-Üstös Pálnak, akinek az emlékmenet szervezésében néhány erdélyi helyszínen segítségére voltunk, gratuláltunk a teljesítményéhez.

rakocziszovetseg.org

Civil szervezetek a felvidéki magyar ifjúságért

A Rákóczi Szövetség felhívása

A határon túli magyarság szolgálatában tevékenykedő Rákóczi Szövetség országos akcióra hívja fel a civil szervezeteket, önkormányzatokat és magánszemélyeket. Felhívásunk ahhoz a Magyar Alkotmányban rögzített követelményhez kapcsolódik, mely szerint az anyaország felelősséget érez a határon túli magyarok sorsa iránt és támogatni kívánja hosszú távú megmaradásukat a szülőföldjükön.

Közismert tény, hogy mind Magyarországon, mind a határainkon túl is egyaránt tragikusan fogy a magyar nemzet lélekszáma. Mindehhez hozzájárult a történelmi Magyarország területének trianoni szétdarabolása, majd a kommunizmus közel fél évszázada alatt a határainkon kívül rekedt nemzetrészek ügyének elhallgatása. Ma is napirenden van a Trianon idején még több, mint négy millió, ma már alig több mint két és fél millió honfitársunk sokszor megalázó, évtizedek óta tartó hátrányos megkülönböztetése, kisebbségi jogainak csorbítása, melynek eredménye a 85 év számos csalódása következtében soraikban kialakult remény-vesztettség. Meggyőződésünk, hogy egyetlen európai nemzet sem nézné tétlenül, ha más országokban élő kisebbségeit hasonló, tartósan negatív diszkrimináció érné.

A magyar "kedvezmény-törvény" keretében bevezetett, a magyar iskolába beíratott gyermekeket megillető oktatási-nevelési támogatást a magyar oktatási intézményekben történő tanulás fontos motivációs tényezőjének tartjuk. Ezért sajnálattal vettük tudomásul, hogy a Szlovák Köztársasággal 2003-ban kötött államközi megállapodás a felvidéki magyar családokat az oktatás-nevelési támogatás közvetlen igénybevételétől megfosztotta. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy a Felvidéken az elmúlt évtizedben tapasztalt, jelentős mértékű asszimiláció tovább folytatódik.

A fentiekre tekintettel 2004 óta minden évben azzal a kéréssel fordultunk a határon túli magyarság ügye iránt elkötelezett civil szervezetekhez, alapítványokhoz, önkormányzatokhoz és magánszemélyekhez, hogy felhívásunkhoz csatlakozva egyszeri 10 ezer Ft-os beiratkozási ösztöndíj formájában vállaljanak részt a felvidéki magyar családok

magyar nyelvű iskolába beiratkozó gyermekeinek támogatásában. A rendelkezésre álló összeghez igazodva az akciót az első évben a szociális és gazdasági szempontból hátrányos helyzetű felvidéki régiókra (az Ipolyságtól keletre lévő országrészre), továbbá azon településekre hirdettük meg, ahol a magyarok szórványban élnek.

A második évtől kezdve a többi országrészben is az ösztöndíjra pályázhatnak a nagycsaládosok és azok a családok, ahol a gyermeknek naponta más településre kell utaznia ahhoz, hogy magyar iskolába járjon. 2011-re az összes régió minden magyar iskolába iratkozó kisdíák számára felajánlottuk az ösztöndíjat. Az ösztöndíjakat minden évben iskolai ünnepek keretében adtuk át az érintett családoknak. Az átadási ünnepeken sok esetben részt vettek a Rákóczi Szövetség képviselői mellett az akcióba adományukkal bekapcsolódó jeles közéleti személyiségek is.

Az eddigi évek tapasztalatai egyértelműen pozitívaknak tekinthetők. Bár a demográfiai lejtmenet miatt a magyar iskolába beiratott diákok száma évről-évre csökken, a csökkenés mértéke a szóban forgó időszakban kisebb volt azokban a régiókban, ahol az ösztöndíj akció teljes körűen meghirdetésre került, mint azokban a régiókban, ahol erre forráshiány miatt nem volt lehetőség. Emellett az ösztöndíj program az átadási ünnepeken szerzett tapasztalatok alapján hatékonyan kifejezi az anyaország civil társadalmának szolidaritását a gyermekek számára magyar iskolát választó családokkal.

A jelenlegi szlovákiai belpolitikai helyzet, a különböző magyarelles megnyilvánulások még inkább aláhúzzák akciónk fontosságát, ezért az ösztöndíj akciót 2011. évre is meghirdetjük.

Arra kérjük az ügy iránt érzékeny polgárokat, civil szervezeteket, alapítványokat, önkormányzatokat, hogy lehetőségeikhez mérten 2011. évi ösztöndíj programunkat adományukkal támogatni szíveskedjenek.

A Rákóczi Szövetség elérhetőségei:

Rákóczi Szövetség (1027 Budapest, Szász Károly utca 1. IV. em. 1.)
Postacím: 1255 Budapest, Pf. 23.
Telefonszám: 00- 36- 1- 201 3067
Faxszám: 00- 36- 1- 212 8891
e-mail cím: info@rakocziszovetseg.hu
Bankszámlaszám: 11705008-20488172 (OTP Bank) Felvidéki Oktatási Támogatás

Azok számára, akik támogatásukat postai úton kívánják befizetni, kívánságukra csekket küldünk.

A Rákóczi Szövetség kiemelten közhasznú szervezeti státuszából adódóan lehetőség van – a törvény szerinti feltételek mellett – adókedvezmény igénybevétele. Azok a befizetők, akik ezzel a lehetőséggel élni kívánnak, az adóigazolás kiállításához feltétlenül szükséges adatokat (név, a laccímkartján szereplő pontos cím, adószám) a fent említett elérhetőségek valamelyikén jelenthetik be. A kért adatok megadása nélkül sajnos nem áll módunkban az adóigazolás kiállítása.

A továbbiakban is mód van arra, hogy azok, akik meghatározott felvidéki települést, vagy családot kívánnak támogatni, ez irányú ajánlásukat megtehessek.

A támogató szervezetek csatlakozásáról, valamint a támogatási összegek felhasználásáról a Rákóczi Szövetség honlapján és a média útján tájékoztatást ad.

Esetleges kérdéseikre a Rákóczi Szövetség munkatársai készséggel adnak felvilágosítást a 00-36-1-201-3067 és a 00-36-1-212-3854 telefonszámokon hétköznapiokon 10-16 óra között

Kérjük, hogy felhívásunkat baráti és ismeretségi körükben is terjesztteni szíveskedjenek.

Budapest, 2011. január

Dr. Halzl József a Rákóczi Szövetség elnöke

info@rakocziszovetseg.hu

http://www.rakocziszovetseg.org/common/main.php?pgid=fooldal&tema_id=65

46. KATONAI IRODALMI PÁLYÁZAT 2011.

A Honvédelmi Minisztérium, valamint a Magyar Írószövetség 2011-ben pályázatot hirdet a magyar irodalom művelői számára a Rákóczi-szabadságharc befejezésének 300. évfordulója alkalmából "**Rákóczi-szabadságharc**" címmel.

A pályázat témája:

Rákóczi Ferenc élete, pályafutása, szerepe a magyar történelemben, a szabadságharc eseményei.

A pályázat követelményei:

- a pályázatnak műfaji, stílusbeli, tartalmi és terjedelmi megkötöttsége nincs;
- a pályázaton kizárólag eddig meg nem jelent irodalmi alkotásokkal lehet részt venni;
- az alkotásokat kinyomtatva és elektronikus adathordozón is (CD vagy DVD) kérjük benyújtani.

A pályázat értékelése:

- a kiírás feltételeinek nem megfelelő munkákat a kiírók kizárják a pályázatból;
- előnyben részesülnek azon alkotások, melyek bemutatják a XVIII. század had- és katonatörténelmét, a szabadságharc szerepét, jelentőségét, a magyar katonai erényeket és erkölcsöt, valamint Rákóczi Ferencnek a honvédelem érdekében végrehajtott kiemelkedő tetteit.

A pályázat díjazása:

- a díjak odaítéléséről szakmai zsűri dönt
- a kiemelkedő alkotásokat **külön- és nívódíjakkal**, valamint **pénzösszeggel** jutalmazzuk

A pályázat benyújtása:

- a pályázatot jeligével ellátva, három példányban postai úton kérjük megküldeni:

Cím: Magyar Írószövetség, 1062 Budapest, Bajza u. 18.

Határidő: 2011. szeptember 30.

- a jeligéhez tartozó adatokat (alkotó neve, lakcím, telefonszám, alkotás címe) külön borítékban postai úton kérjük megküldeni (a borítékon kérjük feltüntetni a pályázat címét: "**Rákóczi-szabadságharc**")

Cím: HM Rekreációs és Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft. (1143 Budapest, Stefánia út 34.)

Határidő: 2011. szeptember 30.

Információ: Oláh Klára (e-mail: olah.klara@stefania.hu, telefon: 273-4193, mobil: +3630-828-0691, Varga Erika (e-mail: varga.erika@stefania.hu, mobil: +3630- 828- 0639).

<http://www.kormany.hu>

Őszi harmat után...

Őszi harmat után, végre mikor osztán fúdogál az hideg szél,
Nem sok üdő múltván sárgul hulldogálván lassan-lassan az levél,
Zöld erdő pázsintját, gyászos csizmám nyomát hóval lepi be az tél.

Én Istenem, meggyek, s immár hova legyek, mire jutok végtére?
Ha mind búval élek, ezentúl mit érek, élek-e még kedvemre?
Vagy mind holtig árván jutok nagy jót várván nagyobb keserűségre?

Ezt szemeim sírván, könyveim csordulván nézik csak keservesen,
Bús szívem szakadván, csak meg nem hasadván bánkódik nagy erősen,
Ki miatt naponként látok szomorú ként, szenvedek én testemben.

Mind búval ennyivel, vagy ennél is többel ifjúságom így töltem,
Jobb lesz az darvakkal, vagy más madarakkal ősszel búcsúmat vennem,
Megyek oly országra, hol irigyim soha ne szóljanak ellenem.

Talám elmentemmel, búcsúvételemmel utam ha követhetem,
Gonosz irigyimnek, kik most reám törnek, nyelvek elkerülhetem,
Ha nem látnak talán, nem szólhatnak reám, így kedvek betölthetem.

Ámbár elmenésem legyen, de még úgy sem lesz vége kénaimnak,
Jaj, szívemtől szakadt, kiért szívem szakadt, mert szívem szerint szánlak,
Hogy majd téged árván elhadlak elvárván, nem tudom, mikor látlak.

Világod kedvedre azért szerelmeddel éld ezentúl, nem bánom,
Azért társaságom, míg leszen világom, még halálom sem szánom,
Élj jó egészségben immár, míg az Isten éltet, szüből kívánom.

Immár súlymocskádot, azki gyengén tartott, karjaidon hordoztál,
Skófiummal fényes, klárissal tündöklő lábzsínóron tartottál,
Bocsásd el békével szegént, hadd menjen el, reá ne haragudjál.

Szívem, Isten hozzád, megbocsáss, ha szolgád vétett ez levelében,
Mert noha nehezen, de tőled megyen el, nem tudja, életében
Lesz-e veled szemben, lát-e, vagy sohasem, ki téged szán szívében.

Megbocsáss végtére, ismeretségemben ha mit neked vétettem,
Mert tudatlanságból s hol fecsegő szájból véteni ingerlettem,
Ki miatt naponként látok, szívem, sok ként, melyet szenved éretted.

Zöld erdő harmatját, piros csizmám nyomát
Hóval lepi bé a tél.

Messzire bujdosom, hazámat itthagynom,
Isten vezérli dolgom.

Jobb lesz a darvakkal vagy más madarakkal
Ősszel búcsúmat vennem.

Szerelmes barátim, régi jó társaim
Tőlem elpártoltanak.

Keserű az nékem, Istenem, azt kérem,
Utamban légy vezérem.

Mert itten lakásom, nincsen maradásom,
Mert sokak az irigyem.

Fejenként mindenek, akik esmértenek,
Mostan megbocsássatok.

Mert elbujdosásom, leszen távozásom
Messze kedves hazámtól.

Régen kik voltatok irigyim, látjátok
Elmenésem e földről.

A Tenkes kapitánya

2011 augusztus 16. 21.00 óra Siklós

A történet meszeszerűen, sok humorral mutatja be azokat a kuruc hősöket, akik ravaszsággal, magyaros virtussal végül is legyőzik a bugyuta labancokat.

A Tenkes kapitánya című történelmi kalandfilm meghatározó szerepet töltött be a magyar televíziózás történetében. Az 1964-ben készült fekete-fehér film – mint a Magyar Televízió első sorozata – annak idején óriási népszerűsége telt szert.

A téma a Rákóczi-szabadságharc idején, Siklós környékén folyó kuruc–labanc küzdelmeket idézi. A főszereplő Eke Máté, Béri Balog Ádám kuruc brigadéros katonája ugyan költött személy, de számos jobbágykatonából lett kuruc tiszt történelmi alakját ötvözi egybe. A történet meszeszerűen, sok humorral mutatja be azokat a kuruc hősöket, akik ravaszsággal, magyaros virtussal végül is legyőzik a bugyuta labancokat.

Őrsi Ferenc forgatókönyve nyomán, megőrizve a film legjelentősebb, legszórakoztatóbb epizódjait, megidézzük a kuruc kor legendás személyeit, zenei- és mondavilágát. Néptánc hagyományaink segítségével felidézzük nemzetünk történelmi hagyományait, teljesebb képet nyújtva a kor nevezetes és névtelen hőseiről.

Közreműködnek a Honvéd Táncszínház táncosai és zenészei, valamint a Honvéd Férfikar énekesszólistái.
.partyzoo.hu

A Rákóczi Hírlevelet szerkeszti: Fenyvesi Miklós

<http://rakoczihirlevel.freewb.hu/>

Terjeszti a Kárpáti Harsona

<http://www.karpatiharsona.info>